

Impactul schimbărilor climatice asupra securității economice a femeilor din sectorul agrar

Articol analitic • Republica Moldova

Agricultura rămâne coloana vertebrală a economiei rurale a Republicii Moldova, iar femeile reprezintă o parte substanțială a forței de muncă din sector — în special în horticultură, creșterea animalelor de pe lângă gospodărie și procesarea produselor agricole. Tocmai pentru că dependența lor de veniturile agricole este ridicată, iar accesul la resurse este mai limitat decât al bărbaților, femeile resimt disproporționat efectele schimbărilor climatice: secetele recurente, valurile de căldură, înghețurile târzii și ploile torențiale.

De ce expunerea femeilor este mai mare

- **Acces inegal la pământ și la garanții.** O proporție mai mică dintre femei dețin teren înregistrat pe numele lor, ceea ce limitează accesul la credite, subvenții și scheme de asigurare a culturilor.
- **Munca neremunerată și casnică.** Aprovizionarea cu apă, hrana animalelor și îngrijirea familiei revin preponderent femeilor; seceta și sursele de apă secătuite le măresc volumul de muncă și le reduc timpul pentru activități aducătoare de venit.
- **Acces redus la informație și tehnologie.** Serviciile de consultanță agricolă, prognozele agro-meteo și tehnologiile de irigare ajung mai greu la femeile din mediul rural.
- **Migrația masculină.** Plecarea bărbaților la muncă peste hotare lasă tot mai multe gospodării conduse de femei, care preiau integral riscul climatic al exploatației.

Cifra-cheie

Atunci când o gospodărie agricolă pierde recolta din cauza secetei, gospodăriile conduse de femei își revin, în medie, mai lent — pentru că pornesc de la o bază mai mică de active, economii și acces la creditare.

Canalele prin care clima erodează securitatea economică

Impactul climatic se transmite asupra veniturilor femeilor pe mai multe căi care se amplifică reciproc:

- **Volatilitatea recoltelor** reduce și destabilizează veniturile din vânzarea legumelor, fructelor și a produselor de origine animală.
- **Creșterea costurilor** de irigare, furaje și apă potabilă comprimă marja gospodăriei.
- **Pierderea activelor** (animale, plantații, stocuri) împinge familiile spre împrumuturi costisitoare și decapitalizare.
- **Deteriorarea sănătății** din cauza valurilor de căldură și a muncii fizice intense afectează capacitatea de muncă și sporește cheltuielile medicale.

Răspunsuri de politică ce reduc decalajul

Securitatea economică a femeilor din agricultură poate fi întărită prin măsuri care vizează simultan adaptarea la climă și echitatea de gen:

- Subvenții și granturi cu cote sau criterii preferențiale pentru exploatațiile conduse de femei și pentru tehnologiile de economisire a apei.
- Servicii de consultanță agricolă și prognoze agro-meteo adaptate, livrate prin canale accesibile femeilor (grupuri locale, telefon, asociații).
- Scheme de asigurare a culturilor și produse de microfinanțare adaptate gospodăriilor mici.
- Investiții în infrastructură de apă (captări, sisteme de irigare prin picurare, rezervoare) care reduc povara muncii neremunerate.
- Sprijin pentru cooperative și asociații de femei, care cresc puterea de negociere pe piață.

Reziliența climatică nu este neutră din punct de vedere al genului: o politică ce ignoră diferențele de acces la resurse va consolida inegalitățile existente, nu le va reduce.

Concluzie. Investiția în securitatea economică a femeilor din agricultură nu este doar o chestiune de echitate, ci o condiție a rezilienței întregii economii rurale. Gospodăriile conduse de femei gestionează o parte importantă din producția alimentară locală; consolidarea capacității lor de adaptare protejează securitatea alimentară a comunităților și reduce costurile sociale ale crizelor climatice.

Material analitic elaborat în cadrul Rețelei Rurale, pentru informarea autorităților publice locale, organizațiilor de femei și grupurilor de acțiune locală.